הנזילות האסכולית

מאת **ד"ר ישראל אלדד**

אדה ואיבוש: איני יודע בדיוק מה פירושו של מונח פיגאנסי זה, — נזילות — אשר נתחדש במילוננו הזו, אבל משום מה נדבקה אלי מלה זו בימים אלה, כל אימת — ולעמים עד אימה — שאני קורא ושומע על המתרחש אצלנו בים, באויר ובפה של ראש ממשלת ישראל שנתחדש עלינו, ואשר דוקא משום כך, דוקא מפני שהוא חדש בכסא זה, והכסא בלתי הרבה אוזניים מבית, ויותר מזה מחוץ, ברריות לשמוע מה בפיו, ולאחר שכבר למדו להבין את אוצר המלים שבפי ראש הממשלה לשעבר, רוצים ללמוד את אוצר המלים שבפי שר־אוצר לשעבר.

ומי יודע, אולי השפעיה על בחירת מונח זה של נזילות, העובדה שאינה מקרית ואינה טובה בסיכוניה תיינו, שלראשונה מדינת ישראל עולה מי שתתמהה בבעיות כספיות דוקא, ואפילו הרכלנים הגדולים ביותר, התסטנים הלא־סימפאט־יים ביותר בקרב העתונאים האוהבים כתתולים הדם לגבור בפה־הזהב האישי שבתצר ביתו הפרטי של כל מאן־דהוא בישראל, אפילו הם לא גילו לנו אם מר אשכול החליף את המשקפיים, אף על פי שידועה נטייתו מעת לעת לחבוש מעל להן.

וכמו כן אינני יודע אם אותו עניין של נזילות שמשתמשים בו — נזמה לי — לגבי בנקים, אם הוא דבר טוב או לא טוב, אבל אותה נזילות אשר פשטה בימים אלה, כאמור, בים ובאויר של המדינה ובפה של האחראי למדיניותה של המדינה, אינה מוצאת חן בעיני מכל וכל, גם אם היא טובה לבאנקים ולשוק.

*

ו כשאני אומר נזילות בים, אינני מתכוון למעשה ספינת הרוקח ומסעה לקפריסין, אף לא ספר שמם שם היתה, כפי שאגדות מספרות מיותרות, נזילת־דלק. הכתנה לאותו זן שעוד מעט ויהיה חתום ישראלי מקפריסין עצמה, מבחינת המבטחון — ודאי, הכתנה לים כנרת.

ששה מסיילים ישראליים נתפסו מהסדיוריה הרוסיות בכיוכל של ישראל, אם מוחזקים בידי האויב ויש קול ויש מצפצף, הקול קול יעקב והמצפצף — הוא התוסף.

ואין נתונים אפילו לגשת אליהם, אפילו לא למי שאנחנו מכתירים אותם כאחראים לבטחון החיים וחרכוש שלנו באזורי הספר, שהרי כל אימת — ואני משתמש בביטוי מליצי זה במכוון, כי אכן אימה היא — שפוגעים ברכוש ובנפש ישראל באזורי־ספר אלה, אנחנו רצים למפקחי אר"ם וצעקים „היתכן?" ושמא לא דיי, כפי שמסתבר ומתגלה לאחר שבועות של קול וה וצפצוף זה, יש גם לעילא ולעילא למשקיפי אר"ם, והרי זה אר"ם בעצמו, ונציגה הקבוע של ישראל ליד פיקציה זאת (והרי איש לא יחשוב שהביטוי הבינלאומי של הפסקת נסיונים ברגעיים, שי אינה שהוא חלק לארגון האומות המאוחדות), מר קומיי רץ אל מזכירות אר"ם, כאילו אל שרשי בינלאומי ובוצק גם שם „היתכן?", והיודע אי־דיש ישיב לעשות אם יקרא מלה זו במבטא האשכנזי הגלותי שלה, כי היא שייכת בהקשר זה לנפש

הגלותית שתלתה אותה „הבס־חון" (מלעיל מתחרז ל„היתכן?") בשמים ואת הבסחון (מלרע) בשוטר הגוי.

ראו נא, ראו! סוריה זאת המתהפכת בכל ששת ימי המעשה שלה, ראשה ולבה ותייה־ניה פנוים בלי הרף למגיעות בישראל, בריירות מחוץ לגבול, ובחדריות לתוך הגבול ובישיבה מתמדת — בכמקרה כנרת — בתוך גבולות ישראל. והעובדה שבתל־קציר הוספקה זה עבודה בשטח „המריבה", כפי שהתחלנו גם אנחנו לכנות זאת לשמחת לבם של המתווכים, עובדה זו אינה מונעת מדיריות לתחום קיבוץ „הארן", כי אם להפך, מעודדת ליצור שטחי „מריבה" נוספים, כדי להמחיש לו יפה־יפה למר אשכול מה פירושו של דבר ותיותרים הדדיים... שהרי הוא עולה חדש, רק זה שבועות אחדים שעלה לכסא ראש ממשלה, וכעולה חדש אין הוא יודע פסיכיקה ערבית מה, ויש ללמדו. ולבבי הכנרת הרי, אפילו שטח מריבה אין כבר, לא שהערבים אינם רבים, אנחנו אפילו איננו רבים עד הריבונות המלאה על כל הכנרת ועל עשרת המסרים בעמק הירדן, אבל אם עבר לה שהם בריבונות ישראל. ודאי שאין אנו משגרים עוד שוטרים אזרחיים לתחום ישראלי זה, אבל אפילו מירוץ אופנים מסביב לכנרת לשם ספורט ולשם המחשת הבעלות על הנפשם הנו בקרב הגוגר, אפילו לא זה, כי אם הוא מסוכן סריסדריאלי למעשה, כך ויותר סריסדריאלי למעשה, כך שאם מר אשכול מחישוביו והשבונותיו הנזי לותיים חושב שב„מאשעמאסן" (משא־ומתן) הדדי הוא „מכור" להם לערבים ה„רוצים" הוא טועה, שהרי אלה הם כבר בחזקת בעלותם המוחלטת.

ואין הם מחוזקים בעשרת המסרים האלה רק למען הביטחון, כי אם למען הים והם יורדים לים, ומסתבר שהם יורדים לים לא רק כדי לצוד דגים ישראליים, כי אם גם בני־אדם.

כאשר יוסקלי „נחמן" עלידי סבא יהודי אחר מדיי בתו האם היהודיה, רעשה־געשה הארץ, הגעור הפגיו. כאשר ששה ישראלים נתפסים על־ידי ערבים — שקט ושלווה, גם ברחוב וגם בכנסת. העניין נמצא בטיפול אר"ם.

ומה אלא שקפריסין מלאה ופלא־הטבע הזה, אשר שכר כנרת, אינו מלא סביב־סביב נופשים ותיירים ונוסרמאים.

ומה אלא שכנרת ממשיכה להיות חלום, אבל חלום רע.

*

ב ים ובאויר. הסורים מלמדים אותנו פרק בנזילות גוברת בים והאמריקנים — באויר.

מהרגות הטיסה שבימינו יש לה תוצאה חיובית זו, שאלה הממונים על הבסחון באויר אין להם שהות לפנות בשאלות לשמרדים, למשרד החוץ או למשרד הבסחון או למשרד האוצר והאש הממשלה. כאן בהחלט הביצועיזם קובע, או שאחה מפעיל מיד את הכוח המבצע אז שאחה מאחר. כי גם אם תצליח להשיג קשר טלפוני מידי עם שר הבסחון לשאול לדעתו כיצד לנהוג במטוסים אלה שהטפיעו בשמי ישראל ללא רשות, הוא ישאל אותך ממובן „של מי?" ואם רק תאמר לו „אמריקני" שר־הבסחון יסוג מהשר והוא יעבור לבסא ראש ממשלה ויבוודעיון אז בלא־יודעין יופעל בו גם שר־אוצר לשעבר, בין כה ובין כה, לא תוך דקה אלא תוך שעה יקבל השואל תשובה פשוטה וחד־משמעית: לעבור. אין בכלל בפיה של פמא"ר בכלל ושל ראש הממשלה שלה כיום דבר בזה כמו תשובה פשוטה וחד־משמעית. זה נגוד לאופי החוא. ועד אשר תנוסח התשובה ה„מאומנמת" הה„מאולמת", אין כבר נגד מי לפעול.

ועל כן מגיעה כמובן קודם כל הברכה לביצועיסטים האלה אשר יירסו, לפחות את מסוס הריגול הראשון, בלי שאלות.

אחר כך כמובן באה הנסיגה „המסתורית", אנחנו התנצלנו יותר מאשר האמריקנים. משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה לא מצאו מנוחה לנפשם עד שהסבירו לכולנו שהיחה כאן אי־הבנה, והבסיחו לכולנו שלא נעשו שום צילומים, אף כי לא שמענו שנערך חיפוש ונערכה בדיקת הפילמון, כדין.

ומסתבר באמת שזה עניין של „אי־הבנה". ה„השכלה". הכל הוצר עניין שבהשכלה. הגויים שונאים אותנו מכיתן שאין בנו השכלה. ובאשר אנחנו נהיה משכילים ו„משכילים" ישכילו גם הם לדעת שטוויון־זכויות הוא לטובת שני הצדדים, והאנטישמיות היא לרעתם וכו' וכו' מכל מה שהרבינו ללמד אותם ולהשלות עצמנו. עד שבאה האנטישמיות המודרנית שלאחר ההשכלה ובעטייה הכל בהשכלה. ובאה הציונות שעיקרה אלה הוא: זה לא עניין לאי־הבנה כלל. זה עניין אובייקטיבי. אבל דיבור ההשכלה (מצד האופי ולא מצד התוכן, כמובן) לא יצא מגוף לאה. זה. הוא הועבר לתחום איבת הערבים. איבת הערבים לציונות היא אובייקטיבית, גם אם גלוייה הם סובייקטיביים וגובים מאופיים של הערבים עצמם. הסוחבים ברחובות עיר לראותה את מלכי הם, הכוחתים זה לזה את אוניהם, המרעילים בגאזים הם את ילדי האח לאמונה ולערבית. אבל האיבה היא אובייקטיבית. לא היתה שום אי־הבנה. לעמים אף להפך, לעמים אף הביני הערבים יותר לשם מה אנחנו באים הנה של הבית הלבן ושל הפנטאגון, לגלות הבנה לגבי דיבונות ישראל כאשר זה סותר את האימפריאליזם הבנה לגבי הנוסח א. ד. הוק" המפורסמים ההם, אשר יגיעו אלינו כאשר אולי כבר יהיו מושיעים לגבי מי שיהיה אותה שעה בידי המצרים בעזרת כספי ארה"ב, אפילו טילי „הוק" אלה אינם אלא בסמה מאקסית נמוכה כדי לחפות — ואולי אף לשקף ולא לחפות כלל — את הדוקטאט האיסט־אטצי שארה"ב מבצעת כלפינו. כאן בנמוך, באמטוספירה של האוצר, אנו כגורם על מהשר והוא יעבור לבסא ראש ממשלה ויבוודעיון אז בלא־יודעין יופעל בו גם שר־אוצר לשעבר, בין כה ובין כה, לא תוך דקה אלא תוך שנה יקבל השואל תשובה פשוטה וחד־משמעית: לעבור. אין בכלל בפיה של פמא"ר בכלל ושל ראש הממשלה שלה כיום דבר בזה כמו תשובה פשוטה וחד־משמעית. זה נגוד לאופי החוא. ועד אשר תנוסח התשובה ה„מאומנמת" הה„מאולמת", אין כבר נגד מי לפעול.

ועל כן מגיעה כמובן קודם כל הברכה לביצועיסטים האלה אשר יירסו, לפחות את מסוס הריגול הראשון, בלי שאלות.

אחר כך כמובן באה הנסיגה „המסתורית", אנחנו התנצלנו יותר מאשר האמריקנים. משרד החוץ ומשרד ראש הממשלה לא מצאו מנוחה לנפשם עד שהסבירו לכולנו שהיחה כאן אי־הבנה, והבסיחו לכולנו שלא נעשו שום צילומים, אף כי לא שמענו שנערך חיפוש ונערכה בדיקת הפילמון, כדין.

ומסתבר באמת שזה עניין של „אי־הבנה". ה„השכלה". הכל הוצר עניין שבהשכלה. הגויים שונאים אותנו מכיתן שאין בנו השכלה. ובאשר אנחנו נהיה משכילים ו„משכילים" ישכילו גם הם לדעת שטוויון־זכויות הוא לטובת שני הצדדים, והאנטישמיות היא לרעתם וכו' וכו' מכל מה שהרבינו ללמד אותם ולהשלות עצמנו. עד שבאה האנטישמיות המודרנית שלאחר ההשכלה ובעטייה הכל בהשכלה. ובאה הציונות שעיקרה אלה הוא: זה לא עניין לאי־הבנה כלל. זה עניין אובייקטיבי. אבל דיבור ההשכלה (מצד האופי ולא מצד התוכן, כמובן) לא יצא מגוף לאה. זה. הוא הועבר לתחום איבת הערבים. איבת הערבים לציונות היא אובייקטיבית, גם אם גלוייה הם סובייקטיביים וגובים מאופיים של הערבים עצמם. הסוחבים ברחובות עיר לראותה את מלכי הם, הכוחתים זה לזה את אוניהם, המרעילים בגאזים הם את ילדי האח לאמונה ולערבית. אבל האיבה היא אובייקטיבית. לא היתה שום אי־הבנה. לעמים אף להפך, לעמים אף הביני הערבים יותר לשם מה אנחנו באים הנה מאשר רבים ממנהיגי ישראל שבאמת ובתמים חשבו שאנו באים הנה להקים אוניברסיטה וקו־בוץ אידיאליסטי־קומוניסטי למופת נוסח א. ד. גורדון ומר לוי שקולניק מימי נעוריי. „הפועל הצעיר". שום אי־הבנה בנבחים ההיסטוריים, באנו להחזיר את העם היהודי לארץ־ישראל, והערבים — מסתבר — מבינים יותר טוב מה פירוש המונח הגיאוגראפי הזה מאשר רבים מ־ישראל אשר אינם יודעים מו מעמידים פני לא־יודעים כדי לרמות אחרים. ארבעים שנה זי בה, נדמה לי, כדי שנבין, שהערבים מבינים, מבינים ואינם רוצים, אינם רוצים מפני שמבינים.

אבל הנסיון הרב הזה כלא היה לגבי העולה החדש, מר לוי אשכול, והוא מכריע ומורדע על בסחונו ש„בפגישה פנים אל פנים יוכלו המנהיגים הערביים ל־דעת השלום הוא לסובת כולם". מה פירוש הדבר פגישה פנים אל פנים? וכי מה יש לו למר אשכול לאמר למר נאצר פנים אל פנים, שאינו יכול לאמר לו שידור אל שידור? איזה סודות של שלום? מה זה? שיחה „פנים אל פנים" עם משה דיין בעניין משרד החלכאות? שיחה „פנים אל פנים" עם ישראל גלילי בעניין קואליצינו? שיחה „פנים אל פנים" עם משה שפירא בעניין הרב הראשי? אשכול יצליח בנזילות המפורסמת של לשונו, „לשכנע" את נאצר? ואשכול יודע טוב יותר מנאצר מהו השלום שהוא גם לטובת נאצר? מעולם לא היה בכלל השלום אידיאל נאצרי, יש לו אידיאלים אחרים ודאי פתוחי־ערך מן השלום, אבל מה לעשות, אלה הם האידיאלים שלו הכתובים על דפי „מיין קאמפף" שלו. מה לאמר להם, לערבים, טובות ולא אמרנו להם, מה להבטיח ולא הבטחנו, מה לוותר ולא ויתרנו?

וכי מה סעם יש בכך שמר אשכול מספר באזני מיליוני מאזיני רדיו בעולם שלערבים פך וכך מיליוני ק"מ מרובעים ולנו אינה פירור של אלפים, ומיד מוסיף שגם מאלה האלפים הוא מוכן לוותר על משהו?

אלא מאי? הוא רוצה לעשות רושם כרוף שלום, הוא רוצה לרכוש לבבות, סימפאטיה? אם כן לא עולה חדש הוא, כי אם יורד, במחילה מכבודו, מלחמת העצמאות, כולל המכות שהנ־חתנו על הבריטים, כולל הלקאת בריטים ותליית בריטים, ומבצע סיני, רכשו לנו יותר סימפאטיה בעולם, ויותר כבוד אף בעיני הבריטים הערבים מאשר כל דברי השמן־דיבה של ראש־הממשלה בנוי־לות של מבוז כל אנשי ברית־שלום וכל אנשי חתנו נא. ד. גורדון ו„הפועל־הצעיר" ואנשי הנשק השחור והמבלבלים.

ולא צריך אדם להיות אפילו „רביזיוניסט" ו„לאומן", אפשר להיות ליבראלי מאוד ואף מה' אגף הפרוגרסיבי, אך אי־אפשר לא פחות והגיוני, מהרר, כדי להבין שכל הדיבורים האלה בלי ויתורים אינם אלא מתבלים במדינות הזרע ובפומו בלבד, כמובן, בבסחון ישראל.

ויש רק לתמוה על כך, שכל ההצהרות הזן של אשכול לא הסעירו את הכנסת, לפחות במידה שהסעירה אותה הזאבה לממשל צבאי, וסוכנדנסים לאומיים לא יצאו להפגין בחרובות־עיר, כפי שהפגינו למען ביטול הממשל הצבאי. ראש ממשלת ישראל מודיע על נכונותו לויתורים סריסוריראלים — ושקט ושלווה. אילו אמר שהוא מוכן לויתורים לתעשיינים או לדתיים, אוהו! אזי גלי שביתות והפגנות עד דם! אבל ויתורים סריסוריראלים? מילא — למען השלום...

אלא מאי? אין הוא מתכוון ברצינות? אני חושב שהוא מתכוון ברצינות, אבל אם לא, מה „החכמה"? של בורסה? של פוקר?

כאשר דובר „קול־ישראל" תיאר את המצעד הצבאי בקהיר הוא השתדל למעט במשקל ההשגנים המצריים. הטיל אשר הופנן — אמר — אינו אלא טיל מטרולוגוי וללא חשיבות שמקסית.

ייתכן, אם כן, שגם אותם „טילים" שנורו מפיו של מר אשכול על אמונתו בפגישה פנים אל פנים, שבה יוכח נאצר לדעת, ועל נכונותו לויתורים, בעצם ימי לחץ אמריקני מסוכן, ייתכן שגם הם טילים „מטרולוגיים" בכל השלום אידיאל נאצרי, יש לו אידיאלים אחרים ודאי פתוחי־ערך מן השלום, אבל מה לעשות, אלה הם האידיאלים שלו הכתובים על דפי „מיין קאמפף" שלו. מה לאמר להם, לערבים, טובות ולא אמרנו להם, מה להבטיח ולא הבטחנו, מה לוותר ולא ויתרנו?

אלא מאי? הוא רוצה לעשות רושם כרוף שלום, הוא רוצה לרכוש לבבות, סימפאטיה? אם כן לא עולה חדש הוא, כי אם יורד, במחילה מכבודו. מלחמת העצמאות, כולל המכות שהנ־חתנו על הבריטים, כולל הלקאת בריטים ותליית בריטים, ומבצע סיני, רכשו לנו יותר סימפאטיה בעולם, ויותר כבוד אף בעיני הבריטים הערבים מאשר כל דברי השמן־דיבה של ראש־הממשלה בנוי־לות של מבוז כל אנשי ברית־שלום וכל אנשי חתנו נא. ד. גורדון ו„הפועל־הצעיר" ואנשי הנשק השחור והמבלבלים.

ולא צריך אדם להיות אפילו „רביזיוניסט" ו„לאומן", אפשר להיות ליבראלי מאוד ואף מה' אגף הפרוגרסיבי, אך אי־אפשר לא פחות והגיוני, מהרר, כדי להבין שכל הדיבורים האלה בלי ויתורים אינם אלא מתבלים במדינות הזרע ובפומו בלבד, כמובן, בבסחון ישראל.

ויש רק לתמוה על כך, שכל ההצהרות הזן של אשכול לא הסעירו את הכנסת, לפחות במידה שהסעירה אותה הזאבה לממשל צבאי, וסוכנדנסים לאומיים לא יצאו להפגין בחרובות־עיר, כפי שהפגינו למען ביטול הממשל הצבאי. ראש ממשלת ישראל מודיע על נכונותו לויתורים סריסוריראלים — ושקט ושלווה. אילו אמר שהוא מוכן לויתורים לתעשיינים או לדתיים, אוהו! אזי גלי שביתות והפגנות עד דם! אבל ויתורים סריסוריראלים? מילא — למען השלום...

אלא מאי? אין הוא מתכוון ברצינות? אני חושב שהוא מתכוון ברצינות, אבל אם לא, מה „החכמה"? של בורסה? של פוקר?

כאשר דובר „קול־ישראל" תיאר את המצעד הצבאי בקהיר הוא השתדל למעט במשקל ההשגנים המצריים. הטיל אשר הופנן — אמר — אינו אלא טיל מטרולוגוי וללא חשיבות שמקסית.

ייתכן, אם כן, שגם אותם „טילים" שנורו מפיו של מר אשכול על אמונתו בפגישה פנים אל פנים, שבה יוכח נאצר לדעת, ועל נכונותו לויתורים, בעצם ימי לחץ אמריקני מסוכן, ייתכן שגם הם טילים „מטרולוגיים" בכל השלום אידיאל נאצרי, יש לו אידיאלים אחרים ודאי פתוחי־ערך מן השלום, אבל מה לעשות, אלה הם האידיאלים שלו הכתובים על דפי „מיין קאמפף" שלו. מה לאמר להם, לערבים, טובות ולא אמרנו להם, מה להבטיח ולא הבטחנו, מה לוותר ולא ויתרנו?

וכי מה סעם יש בכך שמר אשכול מספר באזני מיליוני מאזיני רדיו בעולם שלערבים פך וכך מיליוני ק"מ מרובעים ולנו אינה פירור של אלפים, ומיד מוסיף שגם מאלה האלפים הוא מוכן לוותר על משהו?

אלא מאי? הוא רוצה לעשות רושם כרוף שלום, הוא רוצה לרכוש לבבות, סימפאטיה? אם כן לא עולה חדש הוא, כי אם יורד, במחילה מכבודו. מלחמת העצמאות, כולל המכות שהנ־חתנו על הבריטים, כולל הלקאת בריטים ותליית בריטים, ומבצע סיני, רכשו לנו יותר סימפאטיה בעולם, ויותר כבוד אף בעיני הבריטים הערבים מאשר כל דברי השמן־דיבה של ראש־הממשלה בנוי־לות של מבוז כל אנשי ברית־שלום וכל אנשי חתנו נא. ד. גורדון ו„הפועל־הצעיר" ואנשי הנשק השחור והמבלבלים.

ולכאורה אתה יכול לאמר: האופסימיזם מצדך, שהרי הנענו למשהו. אלא שהאמת בשרשיה היא זו שהנענו לא הודות לאופסימיזם מסוגו של מר אשכול, כי אם למרות לו, שהרי אילו הכסימו הערבים להפגש עמנו פנים אל פנים במאי 1948, אתה יודע, מר אשכול, מה היו פני „מדינת" ישראל, אם בכלל עוד היו לה פנים כלשהם.

האמת הא שהיא לנו כל השנים בעל־ברית אחד גדול ואולי מכריע: איבתם הגלויה ואיומלתם המאקסית של הערבים. הדב־רים לא היו, כמובן, מקרים. האיבה הא אובייק־טיבית, כאמור, והאחילות המאקסית חבויה בפראות המדבריה, בהזה־ה„פאנאטיה", שלא אפשרו להם לחשב מעשיהם מחשבה פוליטית וצבאית מרוחקת־ראות.

והנה יש מקום, יש זמן לחשוש, שאנו מאבדים בעל־ברית זה, מכל מקום מצד מצרים. בסורייה עוד נמשכת ה„פנאטיזיה" כלפי פנים וכלפי חוץ, לא כן במצרים.

וכאשר שמעת? מפי נאצר הכרזה מפורשת שאין הוא מוכן להתקפה על ישראל, לא שמתחיר כלל, כאשר אולי שמחו תמימים רבים, כי אם אדרבא, הצטערתי, כיאות לאותו יום, יום ר"ח אב, חודש מוכן לפורענות.

זה מוכיח כוח וזה מוכיח חכמה, בין כה ובין כה: רציונות ויציבות ללא נזילות. ומי יודע אם המדענים המדיניים מתוצרת גרמניה אינם מסוכנים יותר מהמדענים הפיסיק־אים. פתחו נא בכל דפי ספרו הדוקטוריט שלו שיירר לי היטלר, כיצד היה חוזר ומצחיר: אין לו שום תביעות סריסוריראליות, לא פה ולא שם. והוא מוכן לחתום שלום עם פולין. ואין הוא מגייס אפילו חייל אחד, אבל הוא „נגן" על גרמניה. רק „נגן". קראו, קראו בעיון. והרי נאצר אפילו זאת לא אמר, אפילו לא שאין לו תביעות. אדרבא, הוא משמיך לדבר על שחרור פלשטין. אלא מאי? בלי פאנטאזיה, כי אם בהכנה רציונית, והוא מראה במפגן את ההכנה הרציונית, והוא יכול מאידך, לתת בידי קנדי את הקלף הזה, נאצר אינו עומד להתקיף את ישראל, הנה.

לא, אין שום מקום לשמחה ממה שמכנים ב„התאפקות" של נאצר בנושא הישראלי אז כלשונו: הפלשתינאי. יש מקום לכפל דאגה, לכפל מחשבה וחשבונות לוגיסטיים מדוייקים עד היכן כוחה של „הרתעה" מספקת ומוטב לשעות לכיוון פסימי מאשר לכיוון אופטימי. מוטב להקרים מאשר לאחר, ביחוד כשאין אפשרות לחשב בדיוק לפי השניייה, בתינת „חצות" ולא „חצות".

ואם יש מישהו בחלל המדיני שלנו, הפוגע ולו רק בסילוני־פיו, בבבולות הדיבונות הישר־אלית, בבבולות המותר והנבון, מבלי שקיבל רשות לכך, אך אילו קיבל רשות על כך מאיזה דיב קואליציוני־קבוניתי, המבוסס על „שכול לי ואשכול לך", חייב להיות אינה כוח בסחוני גנוי שיהיה מוכן לו רגע לירק אותו, כאשר יורחו מוטסי־הריגול „הידידותיים", ומתוך הבנה מלאה.

הוא אמנם